

božidar timotijević

BALADNE PESME

Putnik na ukranku.

Само дакле, татко, породи
Наше среће највише.
Дакле је да узимамо
Само када ће буџаном.

Само што је када поче
Само када поче се море,
Само када поче срце,
Дакле је да се пребројеје.

Всак афор ње је ужас,
Дакле је да се море,
Понад стога је обичај
Највећи стога је пријатељ.

Када стога суме групу,
Само се гора и докола,
А чујемо да су виши,
На љубави се чинимо.

О! ујутри изјутри
Путник је сијамски татко,
Он га је дајући ротом
После стога се сада се.

О! за горе витом сејим
Мине посам, алија татко,
Он спасе је да је сијам
Има је да је сијам.

Реко, стога је даји даји
Реко, је даји даји
Мине посам, алија татко,
Он спасе је да је сијам.

Дакле је даји даји
Дакле је даји даји
Дакле је даји даји
Дакле је даји даји.

(ekspozit muzeja grada novog sada — depadans sremski karlovec)

BALADA O PRIJATELJIMA

Čarobne su greške koje su počinila ona leta:
zelena zemlja,
zeleno srce
i zeleno naše putovanje,
zeleno kao kad mlada šuma pode u beli svet
a ni sad ne zna zbog čega sve to beše.

Prijatelji ptica,
prijatelji sveta,
prijatelji vetrata,
vaša su usta prazna a oči prebrzo postaše mirne...
A još koliko juče
bili ste čarobne greške jutarnjeg sveta
kojem smo se odavali kao u bunilju,
kao iza sna.
Još svet je ovaj ličio na zvezdani prah,
još su se čule iz nevidljive daljine
trube nebeskih kočija i na njima naši dvojnici,
naše najzdravije senke,
kako su pevale o gospodarstvu vremena na zemlji,
o naravima ljubavi i o malim carevima iz predgrađa
koja se svuda na svetu zovu Rakovica.
Još su panično rasli gradovi i zvonici i kule
i sve kamenje
što u prividnoj simetriji beše pred našim vidom,
još su tekle čiste vode
iz mirišljavih ustiju i očiju
oni bademastih malih ženskih bića

koja smo služili kraljevskom sudbinom
i retkim muškim tajnama.
Još su nas brda i šume i voćnjaci
i mračni predgradu, toj Rakovici,
pa i onda kada smo u rane zore
od rodnih odlazili kuća,
mi dečaci — budući ljubavnici,
budući osvajači ništavila i poklonici praznine.

O prijatelji ptica,
prijatelji sveta,
prijatelji vetrata,
čarobne su greške koje su počinila ona leta:
tako rano usta vam postaše prazna
a oči mirne kao pustinja
u zelenoj zemlji,
u zelenoj srcu,
u našem zelenom putovanju...

BALADA O MESEČINI

Ležali smo u letnjem somotu, u paučini topilih večeri,
ležali smo na verandama između meseca i oleandra
i osluškivali more koje je putovalo u daljinama
bez našeg znanja,
bez znanja svojih roditelja,
a s ružom u reveru kao davni svirači
na mesečini.

Ljubavi koje smo znali, ljubavi koje smo ljubili
bile su sada daleko, možda negde u kafanama,
i, s rukama što su čutale na stolu,
slušale su razgovore koji nikoga ne mogu da bole,
osmehivale se napamet vodoskoku, violinama
i zdjelim lijanama —
ali u nijehovom srcu takođe je putovalo more
u daljinama
s ružom u reveru kao u davnih svirača na mesečini.

No dođi smo tako ležali,
mi putnici i namernici pod letnjim zvezdama,
u pamet su nam dolazile molitve da nikada ne prestanu
bolovi
i hteli smo ih još jednom ponoviti tu na verandama,
pod letnjim oleandrima,
al glezbunjenih reči
što su se smešile po davnim crkvama ljubavi! —
ostali smo nemi i samo osluškivali fosforno more
koje je putovalo u daljinama bez našeg znanja,
bez znanja svojih roditelja, a s ružom u reveru
kao davni svirači,
kao umrli svirači na mesečini...

BALADA O DECI IZ PREDGRADA

Nekako u sumrak počinjemo svoja putovanja
do onih zlatnih ulica što vode u nebesa
gde žive naši prijatelji, mali osnovci,
mali osnovci — madioničari u zvezdanom svetu.

Mi znamo da su oni tamo primljeni časno,
na način kako se prima u istočnjakom vilajetu:
umiljati brbljivci sada se šepure onamo i u beskraj
govore o Zemlji kao o najlepšoj nebeskoj devojčici.

I veruju im! A oni su svašta napričali,
goste se tamo s mudracima, piju, puše,
ništa im ne smeta što majke u predgradu plaču —
njima je lepo, prija na nebuh, sede sa stolom
i svetlost zvezda umesto kolaka jedu, jedu...

Majke radnice i očevi proletari ukraj prozora
po svu noć u visine neba zure i šapcu,
moleći zvezde da s decom postupaju blago,
i čude se kako su mogla da u beskraju čekaju zoruh
a ni večerala nisu kad su napustila rođnu kuću.

DRUGA BALADA O DECI IZ PREDGRADA

Videli su ga kako je prolazio u blizini neba
beli sin crne zemlje sa trešnjevinim očima,
leteo je iznad gradova, iznad pustinja i tih šuma
gde su spavalii dečaci iz predgrada sa svojim psima.

Videli su ga sa listom jabuke na grudima i na srcu,
čutao je mrk a duše snežne kao bregovi;
blistave kopite i sunđer večeri — jedino upamćeno
ostalo je u letopisu zemlje, kao svetla pruga, kao snovi.

A kad je pao iza brda i oblak kad ga je od oka skrio,
deca predgrada ostaše da strepe i nove planove da
micali su usnama al bez glasa: istorija neba bila je
istorija najlepšeg cveta koji su počeli već da truju...

KAKO SU DECA SANJALA SVET

U našim kućama kao u jazbinama:
ulovili smo mrak i zatvorili vrata
i kao prijatelji sedimo sada za večerom,
za crnim stolom časkamo o davnini,
o državama i o sudsibini.
Kiše neba, jesen stiže, zima vreba,
svet se naopako smeje,
umorile se stare prangije.

Tamo u ugлу naša su deca legla
pa žmire kao izbledela sunca, u san če da potonu,
a onda: vozile ih čarobne kočije
peko žita, preko nebeske poljane ka nekoj reci,
možda ka Crnom Drimu a možda i ka Donu.
Sanjače deca svoje zelene reči,
utiske zmaja od hartije,
sanjače bajku što je ispalila iz golubova kljuna
ili ispod orlova krila
i usred bajke čovek iz posne Arabije
pokušaće lepticu da ubije
kratkom sabljicom od zlata i biljura.
A kada svoj posao odvražno završi
do planinskog izvora će stići srca mirna,
opraće ruke, umiće lice, a zatim bistru vodu pitи
dok je svu ne popije.

U našim kućama kao u jazbinama:
ulovili smo mrak i zatvorili vrata
i kao prijatelji sedimo sada za večerom,
za crnim stolom,
časkamo o davnini, o carevini i o sudsibini...

CRNO DRVO

Na onom visokom brdu crno drvo se klati;
sa njega ptica pusta poleće u nestalo obzorje,
na njegove grane ponekad naša duša svrati
i u molitvama čuti tu odakle zlo je
sa vetrovima sišlo med ljude da ih prati.

Ukraj drveta mala dečja glava spava,
umesto vazduha diše cvetove dalekog leta;
dok nevreme traži s kosičom gušter se poigrava
i miluje mu kapke i spava sred uvetra,
a dete i dalje čuti, osmeh mu kao voda plava.

Na onom visokom brdu crno drvo se klati,
u korenju mu lagano vreme truli i svetiljke gasi,
na njegove grane ponekad naša duša svrati
rad molitava belih što samoga ih oglasi,
da potom kraj glave padnu što se nežno zlati.

ZVEZDA

Već dugo, već godinama sedim i ne pomeram se.
Moja je kuća na brdu i odatle lepo vidim
ljude kako prolaze u daljinu,
pse koji njuškaju u okolo po smeću,
trave kako rastu u dalekoj planini
i jednu zvezdu iznad obrisa
u kojoj uživam dok se posvećujem smrti.

Nemam ništa da joj kažem jer znam da ona ne voli
reči.
Ona voli samo čutljivu i svečanu svetlost kojoj služi
i ponekad zapева kad misli da je sama,
da je niko ne gleda,
i onda se u sebi nasmeši...

Kako je veličanstven i plodon život jedne zvezde
na nebu i na Zemlji podjednako...

SRCE MI JE PALO IZA BRDA

Moje je srce palo iza brda,
na zapadu sa suncem prestao mu je trag,
u lepoj tudini,
u domovini gde svetlost svoju cenu zna,
u vrtovima gde plodovi pokazuju put,
tamo gde sva deca rastu izvan zla,
odakle smo nekad pobegli i mi.

Na ovom mestu gde ostado sam,
na toploj Balkanu,
na ovoj zemlji po kojoj se peni reka Crni Drim,
prestao sam da mislim da je poziv lep
i neću da ga zovem jer neću da se vrati
u svoju zlatnu šumu koju je pojeo dim.

Tamo neka stoji, neka broji zrake,
sa zvezdama neka za trpezom ruča —
za sreću ovog sveta, za radost dece ine
sam ču jesti maglu, popiti oblake...